

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

IZDAJATELJ IN LASTNIK: „KMETSKA ŽUPANSKA ZVEZA“.

Izhaja vsakega 15. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu „Občinske Uprave“ v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 60 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo „Občinske Uprave“ v Ljubljani.

Cena oglasom je za enostopno petitno vrsto 30 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Našim naročnikom!

Z novim letnikom „Občinske Uprave“ stopamo pred vas. Običajno je, da se ob taki priliki hvali list v preteklosti ter obeta mnogo za prihodnjost. Nam šumeče reklame ni treba delati. V zavesti smo si, da je „Občinska Uprava“ v pretečenem letu v vsakem oziru spolnila svojo nalogo. Kdor vzame pretečeni letnik v roke, bo to takoj uvidel. In to je za „Upravo“ najboljša reklama. Kot v lanskem letniku prinašala bo „Občinska Uprava“ tudi letos poljudno pisane članke strokovne vsebine, ki se bodo zdeli uredništvu važni tako za župane kot tudi za druge naše naročnike. Pod naslovom „Iz deželnega odbora“ objavljali se bodo še zanaprej važni, županstev in javnosti se tikajoči sklepi in odredbe deželnega odbora. Na točnost in pravilnost odgovorov na vprašanja polagalo se bo tudi v tem letu največjo važnost. Pod naslovom „Razno“ pa bo „Občinska Uprava“ seznanjala tako kakor doslej svoje čitatelje z najnovejšimi važnimi odredbami. Pod tem naslovom bo dobil čitatelj „Občinske Uprave“ poleg tega druge kratke časovno-važne in zanimive sestavke. Skratka, list bo ostal tudi v prihodnje na višku in bo še zanimivejši kot pretečeno leto. Stari in novi sotrudniki jamčijo za to.

„Občinska Uprava“ bo izhajala tudi letos enkrat na mesec in sicer na 12 straneh. Naročnina ji ostane ista, kljub temu, da so se vsi tiskarski stroški zopet znatno povešali.

Naši naročniki in prijatelji! Ostanite nam zvesti, priporočajte naš list ter mu pridobivajte novih naročnikov. Kličemo Vam tudi letos: čim več naročnikov, tem boljši bo list.

Uredništvo.

Vojaška preskrba vdov in sirot v vojni ali vsled vojne padlih, umrlih in pogrešanih vojaških oseb.

(Dr. Ferd. Tomažič.)

(Dalje.)

IV. Izmera vzgojevalnine.

Kakor je vdovnina za častniške in tem enake vdove različna od tiste za vdove po osebah moštva, tako je tudi vzgojevalnina drugače odmerjena za sirote po gažistih in drugače za sirote moštva. Razen tega je razločevati med vojaškimi sirotami, ki imajo še mater (mačeho), in sirotami, ki so brez starišev, torej tudi brez matere (mačehe) ali vsaj brez take matere (mačehe), ki bi imela pravico do vdovnine.

A. Izmera vzgojevalnine za sirote po gažistih.

1. Za sirote po gažistu gre vdovi (materi, ozir. mačehi), če ima sama pravico do vdovnine, za vsakega otroka, ki je v njeni oskrbi, vzgojevalnina v višini ene petinke njene vdovnine, vendar pa ne več kot 500 K za vsakega otroka.

Pri tem pa svota vzgojevalnin za vse sirote, če jih je tudi več nego pet, ne sme presegati zneska vdovnine. Če je več kot pet do vzgojevalnine upravičenih sirot, se odmeri za vsakega otroka vzgojevalnina v tistem znesku, ki se pokaže, če se pripustna vsota deli s številom otrok.

Vzemimo n. pr. majorjevo vdovo, ki ima v svoji oskrbi šest nepreskrbljenih otrok. Njena vdovnina znaša — če ji je mož padel ali pa umrl v enem letu po ranitvi v vojni — 1800 K. Če bi imela samo 5 ali manj otrok, bi dobila za vsakega eno petinko svoje vdovnine t. j. po 360 K. Za vseh šest otrok pa ne dobi več, kot znaša njena vdovnina, t. j. 1800 K; na vsakega otroka odpade torej namesto 360 K samo 300 K.

Kadar pa izstopi kak otrok iz pravice do prejemanja, se zviša vzgojevalnina za vsakega izmed ostalih otrok dotlej, da je dosežena zgoraj navedena izmera.

Vzemimo gorenji slučaj. Če n. pr. prekorači najstarejši otrok 24. leto starosti, preneha zanj plačevanje vzgojevalnine. Njegova mati — vdova pa dobiva kljub temu na vzgojevalninah za ostalih pet otrok še vedno 1800 K, torej za vsakega ne več po 300 K, ampak po 360 K. Od teh ostalih otrok se n. pr. 20 letna hčerka omoži; tudi zanjo se vzgojevalnina črta. Mati dobi odslej vzgojevalnino za ostale 4 otroke, in sicer po 360 K, torej skupaj 1440 K letno.

2. Sirote gažistov, ki nimajo starišev ali ki se štejejo tem enakim (če n. pr. njihova mati ali mačeha ne uživa vdovnine) imajo ne glede na svoje število pravico do skupne (konkretualne) vzgojevalnine, ki znaša polovico tiste vdovnine, ki jo je ozir. ki bi jo prejemale njihova mati ali mačeha.

Če bi pa bila vsota vzgojevalnin, ki bi bila šla materi ali mačehi po točki 1., višja od konkretualne vzgojevalnine, se presežek nakaže kot doklada h konkretualni vzgojevalnini tako, da vselej, kadar izstopi kak otrok iz pravice prejemanja, odpade nanj pripadajoča vzgojevalnina in to dotlej, da ta presežek popolnoma izgine in ostane le še konkretualna vzgojevalnina v polni meri. Konkretualna vzgojevalnina z dokladami vred pa ne sme v nobenem slučaju presegati višine vdovnine.

Vzemimo, da je padel stotnik-vdovec in zapustil štiri sirote, dve deklici in dva dečka. Če bi živela mati teh otrok, bi dobivala 1500 K vdovnine in vzgojevalnine za vsakega otroka v znesku ene petinke svoje vdovnine t. j. po 300 K ozir. za vse štiri skupaj 1200 K. Ker so pa otroci brez starišev, dobe vsi skupaj konkretualno vzgojevalnino, ki znaša polovico materine vdovnine, t. j. 750 K. Potemtakem bi dobile te sirote 450 K manj, nego bi dobila zanje njihova mati, če bi živela. V tem slučaju se nakaže sirotam še 450 K kot doklada h konkretualni vzgojevalnini. Vzemimo nadalje, da je starejši deček sprejet v vojaško vzgojevališče, kjer je z vsem preskrbljen; on izstopi iz pravice do prejemanja vzgojevalnine. Ostale tri sirote dobe odslej še vedno konkretualno vzgojevalnino v znesku 750 K. Ker bi pa dobivala njihova mati zanje po 300 K, za vse tri 900 K, se nakaže presežek 150 K kot doklada h konkretualni vzgojevalnini. Ko vsprejmejo še drugega dečka v vojaško vzgojevališče, dobivate ostali dve siroti samo še konkretualno vzgojevalnino 750 K, doklade pa ne več, ker je njihova konkretualna vzgojevalnina višja (za 150 K!) od tiste vzgojevalnine, ki bi jo zanju prejemale mati, če bi živela. Ko se starejša deklica omoži, izgubi pravico do vzgojevalnine. Preostala sirota prejema potem sama vso konkretualno vzgojevalnino v znesku 750 K.

Izmera vzgojevalnin za sirote gažistov je razvidna iz nastopne tabele:

Tek. št.	Činovni razred očeta	Za sirote brez očeta		Za sirote brez starišev	
		Vzgojevalnina za vsako nepreskrbljeno siroto (1/5 vdovnine, a ne več kot 500 K)	Skupni znesek za vse sirote ne sme presegati vdovnine, torej sme biti k večjemu	Konkretna (skupna) vzgojevalnina za vse sirote (enaka polovici vdovnine)	Z doklado vred sme znašati konkretna vzgojevalnina K večjemu
		K	K	K	K
1	XII. (praporščak)	210	1.050	525	1.050
2	XI. (poročnik)	225	1.125	562,50	1.125
3	X. (nadporočnik)	270	1.350	675	1.350
4	IX. (stotnik, ritmojster)	300	1.500	750	1.500
5	VIII. (major)	360	1.800	900	1.800
6	VII. (podpolkovnik)	450	2.250	1.125	2.250
7	VI. (polkovnik)	500	2.500	1.500	2.500
8	V. (generalmajor)	500	2.500	1.875	2.500
9	IV. (podmaršal)	500	2.500	2.625	2.625
10	III. (general pehote, konjenice, feldcajmojster)	500	2.500	3.750	3.750
11	II. (generaloberst)	500	2.500	4.050	4.050
12	I. (vojni maršal)	500	2.500	4.050	4.050

K tej tabeli se pa pripominja, da se smejo na podlagi Najvišje odločitve z dne 28. marca leta 1915 vdovam in sirotam po tistih častnikih, praporščakih in enakopostavljenih, ki so v sedanji vojni pred sovražnikom padli ali pa še bodo padli, oziroma so vsled ranitve ali naporov tekom enega leta umrli ali pa še bodo umrli, k zakonitim preskrbninam kot miloščine doplačevati razlike do preskrbnin, določenih za prvo višjo šaržo, če bi bili dosegli dotični častniki, praporščaki in enakopostavljeni v šestih mesecih, od dneva smrti, po činovnem redu prvo višjo šaržo.

Glasom odloka c. in kr. vojnega ministrstva z dne 6. aprila 1915. odd. 9, št. 11.668, se odmerjajo vzgojevalnine za sirote po gažistih, ki so pred sovraž-

nikom umrli, vobče tako kot preskrbnine vdov z zneskom, ki je nasprotno normalnemu za 50% višji. V tabeli je 50% povešek že vpoštet.

Pri sirotah po gažistih od VI. činovnega razreda navzgor tako povišanje ni dopustno, ker bi bila s tem zakonito določena najvišja izmera vzgojevalnin (500 K) prekoračena. Da pa morejo biti tudi te sirote deležne 50%nega priboljška, se jim nakazujejo na podlagi Najvišje odločitve z dne 28. marca 1915 poleg zakonitih vzgojevalnin miloščine do najvišjega zneska 250 K.

B. Izmera vzgojevalnine za sirote moštva.

1. Za sirote moštva gre vdovi (materi, ozir. mačehi), če ima sama pravico do vdovnine, za vsakega otroka, ki je v njeni oskrbi, vzgojevalnina 48 K na leto.

Vsota vdovnine in vzgojevalnin pa ne sme presegati zneska letnih 540 K. V slučaju, da bi vsota vdovnine in po gorenjem določilu odmerjenih vzgojevalnin prekoračila znesek 540 K, se odmeri vdovi cela vdovnina, sirotam pa na vzgojevalninah samo razlika med vdovnino in zneskom 540 K, in sicer po enakih delih.

N. pr. vdova vojaka brez šarže dobiva letno 108 K vdovnine, razen te pa za vsakega nepreskrbljenega otroka po 48 K na leto, n. pr. za 5 otrok 240 K, vsega skupaj 348 K.

Podčastnikovi vdovi gre 360 K letne vdovnine, poleg te pa vzgojevalnina po 48 K letno za vsakega nepreskrbljenega otroka; če ima torej dva taka otroka, dobi zanj 96 K, vsega skupaj 456 K; če ima štiri, bi ji šlo zanje 192 K, z vdovnino vred 552 K, a ker ne sme skupna vsota vdovnine in vzgojevalnin presegati zneska 540 K, dobi samo 540 K (za otroke dobi torej 12 K manj, namesto po 48 K, samo po 45 K); če ima torej podčastnikova vdova štiri ali več nepreskrbljenih otrok, dobi vsega skupaj samo 540 K.

2. Sirotam moštva, ki nimajo starišev, ali ki se štejejo tem enakim (n. pr. če njihova mati ali mačeha ne uživa vdovnine, ker se je vnovič omožila, ali pa, ker je bila kazensko-sodno obsojena na izgubo vdovnine), gre vzgojevalnina po 72 K letno.

Vsota vzgojevalnin pa ne sme presegati zneska 360 K; če je torej več nego pet do vzgojevalnine upravičenih sirot, se odmeri vzgojevalnina za vsako siroto le v tistem znesku, ki se pokaže, če se 360 deli s številom sirot.

Vzemimo, da je padel vojak-vdovec in zapustil sedem nepreskrbljenih sirot. Vsaka sirota ima v obče pravico do vzgojevalnine letnih 72 K; vseh sedem sirot bi imelo prejemati 514 K. Vsled gorenjega določila pa vsi skupaj ne smejo dobivati več nego 360 K; na vsako siroto pride tedaj samo 51 K 42 h letno.

V. Katere sirote so izključene od pravice do vzgojevalnine?

Le izjemoma nima vojaška sirota pravice do vzgojevalnine; od te pravice so izključene zlasti:

1. Sirote po očetih, proti katerim so se — predno ali potem ko so umrli, vendar še predno so vzgojevalnine nakazane — našle in kot resnične izkazale take obdolžitve, da bi bili, če so bili gažisti, iz službe odpuščeni ozir. svojo pokojnino ali šaržo izgubili, odnosno, če so pripadali moštvu, izgubili pravico do preskrbnine;

2. sirote, ki so bile zaradi kaznivih dejanj, storjenih pred očetovo smrtjo, kazensko-sodno obsojene tudi na izgubo vzgojevalnine.

VI. Postopanje s sirotami, ki imajo tudi pravico do civilne preskrbe.

Sirote, katerih oče je bil v civilni državni ali tej enaki službi, a je umrl v izvrševanju vojaške službe, dobivajo, tudi če so po dotičnih civilnih določbah o preskrbi pridobile pravico do preskrbe iz civilnega pokojninskega zaklada, samo vojaško vzgojevalnino; če je pa ta manjša od civilne, se jim mora razlika doplačevati iz civilnega pokojninskega zaklada.

Le sirote po osebah, ki so bile na podstavi zakona o vojnih dajatvah in opravah pritegnjene na osebna službovanja in ki so se porabljele za prostovoljna dela in službovanja, imajo če jim gre civilna preskrba po drugih obstoječih zakonih ali pa po dogovorih — pravico samo do civilne preskrbnine, ne pa do vojaške vzgojevalnine. Vojaška uprava doplača le morebitno razliko, če je civilna preskrbnina manjša od vojaške.

VII. Kdaj preneha pravica do vzgojevalnine?

Plačevanje vzgojevalnine se ustavi:

- 1) ko doseže sirota normalno starost;
- 2) če prej zadobi preskrbo, dokler traja ta preskrba;
- 3) če umrje;
- 4) če je (najmanj 14 letna sirota) kazensko-sodno obsojena in je s to obsodbo združena izguba vzgojevalnine;
- 5) če se izseli iz avstro-ogrske monarhije ali če dobi tuje državljanstvo, in pa, če prebiva brez dovoljenja in neopravičeno v inozemstvu.

VIII. Razmerje med vdovnino in vzgojevalninami.

Vsaka vdova je dolžna, s svojo vdovnino in sirotam dovoljenimi vzgojevalninami vzdrževati nepreskrbljene otroke svojega pokojnega moža (brez ozira na to, ali so njeni lastni otroci ali pa samo pastorki ozir. pastorke) dotlej, da dosežejo normalno starost. Ako vdova ne izpolnjuje te dolžnosti ali če se iz drugih vzrokov ločijo otroci od vdove in se glede preskrbe teh otrok ne doseže zlepa dogovor z varuhom, tedaj

ima varuh pravico, sirotam v korist zahtevati, da se ali njemu izročajo sirotam dovoljene vzgojevalnine, ali pa prepušča sirotam primeren del vdovnine.

IV. Postopek.

1. Kaj je storiti, da se vojaška preskrbnina prizna in nakaže?

A) Okrajna politična oblastva imajo nalog, skrbeti za to, da pridejo vdove in sirote padlih (umrlih, pogrešanih) čimprej do zakonito določenih preskrbnin. Okrajna glavarstva (ozir. mestni magistrat) morajo pazljivo prebirati uradne sezname izgub in — če najdejo pri tem v seznamu osebo, ki ima v kaki občini dotičnega političnega okraja domovinsko pravico ali pa redno bivališče — takoj vršiti uradne poizvedbe in izposlovati, da dobe upravičenci preskrbnino.

Če je pripadal padli (umrli, pogrešani) c. in kr. skupni vojski ali c. in kr. vojni mornarici, mora okrajno glavarstvo (mestni magistrat) sporočiti c. in kr. vojnemu ministrstvu, če je pripadal c. kr. deželni brambi ali črni vojski, pa c. kr. domobranskemu ministrstvu — toda obema le potom okrajne komisije za preživljanje svojcev mobilizovanih — sledeče:

- 1) številko uradnega seznama izgub;
- 2) ime, šaržo in krdelo padlega (umrlega, pogrešanega) in, če je bil ta črnovojnik, tudi tisto črnovojno okrajno poveljstvo (Landsturmbesirskkommando), h kateremu je bil vpoklican, ali, če se to ne more dognati, njegovo domovno občino;
- 3) ime njegove vdove (žene);
- 4) imena in rojstvene podatke (dan in leto rojstva) njegovih živečih zakonskih (pozakonjenih) ozir. nezakonskih sirot (otrok); obenem se morajo predložiti dokazila o rojstvenih podatkih otrok, na primer krstni list ali šolska spričevala ali priprosto potrdilo župnega urada itd.;
- 5) če so otroci v materini oskrbi, oziroma če so že preskrbljeni;
- 6) če je živela vdova (žena) s padlim (mrtvim, pogrešanim) do mobilizacije v zakonski zvezi; priloži naj se tozadevno potrdilo župnega urada;
- 7) če je vdova (žena) popolnoma nezmožna si kaj prislužiti (tudi z ozirom na varstvo otrok) in brez sredstev;
- 8) stanovališče (kraj in dežela) in natančen naslov vdove (žene), oziroma, če so otroci tudi brez matere, ime, stanovališče in natančen naslov varuha (varuhinje);
- 9) če dobiva rodbina državni prispevek za preživljanje.

Mogoče se primeri, da prezre okrajno glavarstvo pri pregledovanju seznama izgub kako osebo iz svojega okraja. Ker prinašajo sezname le ime domovinske občine ne pa tudi občine bivališča, se to kaj lahko pripeti zlasti v slučaju, ko nima padli

(umrli, pogrešani) domovinske pravice v kaki občini tistega okraja, v katerem je stalno prebival pred odhodom v vojaško službovanje. Da se pripomore vdovam in sirotam do čimprejšnje preskrbe, se priporoča županstvu, ki poznajo svoje občane boljše nego okrajna glavarstva, da vsak slučaj smrti (pogrešitve) kakega občana-vojaka z vsemi potrebnimi zgoraj navedenimi podatki takoj naznanijo okrajnemu glavarstvu.

To postopanje velja samo v slučajih, v katerih je smrt (pogrešitev) vojaške osebe zaznamovana v uradnem seznamu izgub.

B) Kako je postopati, če smrt ni zabeležena v uradnem seznamu izgub? N. pr. vojaška oseba umrje na posledicah ranitve ali naporov v bolnišnici ali pa doma itd.

V tem slučaju mora okrajno glavarstvo predložiti ministrstvu sledeča dokazila:

- 1) mrtvaški list (izpisek iz mrtvaške matice);
- 2) potrdilo poveljstva tistega vojaškega krdele (predstojnika zavoda), pri katerem je umrl služil, ali pa tiste bolnice, v kateri je umrl; iz tega potrdila se pa mora brezdvomno razvideti, da je nastopila smrt vsled ranitve ali zunanje poškodbe, dobljene pred sovražnikom ali pa kje drugje brez lastne krivde neposredno v izvrševanju vojaške službe, oziroma vsled nalezljive bolezni, ki vlada v kraju odkazanega službenega bivališča, ali ki jo je pokojni našel o priliki službovanja v kaki bolnici, ali pa vsled vojnih naporov;
- 3) krstni list vdove;
- 4) poročni list vdove;
- 5) mrtvaški list žene (vdove), če je ta že umrla;
- 6) krstni listi otrok (šolska spričevala ne zadoštujejo!);
- 7) potrdilo župnega urada, da je vdova doslej živela s pokojnim možem v zakonski zvezi in da so otroci v njeni oskrbi;
- 8) po potrebi še potrdilo, da je vdova popolnoma nezmožna si kaj prislužiti (tudi z ozirom na varstvo otrok) in da je brez sredstev.

Za priznanje preskrbnine pa more prositi tudi vdova sama n. pr. tako-le:

C. kr. okrajnemu glavarstvu v Kranju.

Dne 15. januarja 1917 je umrl na posledicah rane, dobljene v bitki pri Gorici dne 12. avgusta 1916, doma v Trbojah h. št. 9 moj mož France Brvar. Smrt je nastopila vsled ranitve, kar potrjujejo uradni mrtvaški list, zdravniško spričevalo in potrdilo poveljstva c. in kr. pešpolka št. 17.

Moj mož je služboval nazadnje kot c. kr. črnovojniški četovodja 5. stotnije c. in kr. pešpolka št. 17. Domovinsko pravico ima v smledniški občini.

Ker je umrl na rani, ki jo je dobil v vojni, prosim, da se mi nakaže zakonito določena vdovina, mojim otrokom pa vzgojevalnine, poleg tega pa dovoli zame še letni prispevek 96 K.

Najini otroci so:

Ivan Brvar, rojen v Trbojah dne 25. junija 1903;
France Brvar, rojen v Trbojah dne 3. avgusta 1905;
Antonija Brvar, rojena v Trbojah dne 16. febr. 1907;
Frančiška Brvar, rojena v Trbojah dne 12. okt. 1910;
Josip Brvar, rojen v Trbojah dne 29. maja 1913.

Krstni listi so priloženi.

Nadalje prilagam tudi potrdilo župnega urada v Smledniku z dne 18. novembra 1916, št. 183, da sem doslej živela s pokojnim možem v zakonski zvezi in da so otroci v moji oskrbi, kakor tudi potrdilo županstva, da sem brez premoženja in da si ne morem sama ničesar prislužiti.

Vdovina in vzgojevalnine naj se izplačujejo v moje roke.

V Trbojah, dne 20. januarja 1917.

Antonija Brvar, kajžarica
v Trbojah št. 9.

C) Na podlagi take prošnje ozir. uradnih poizvedb napravi okrajno glavarstvo seznam oseb, ki imajo pravico do preskrbnine, in jih predloži potom okrajne komisije za preživljanje pristojnemu ministrstvu v rešitev.

Ker se izplačuje državni prispevek za preživljanje svojcem še po smrti (pogrešitvi) vojaške osebe, dokler traja sedanja vojna in še šest mesecev potem oziroma do ureditve preskrbnin preostalih z novim zakonom, bi morda kdo odlašal prošnjo za nakazilo preskrbnin. To odlašanje je pa nepotrebno in lahko tudi škodljivo; nepotrebno zato, ker dobi vsak poleg preskrbnine še razliko med preskrbnino in zneskom državnega prispevka za preživljanje, ki ga je doslej prejemal, tako da prejema še nadalje polni znesek državnega prispevka; škodljivo pa zato, ker je pričakovati, da se preuredi preskrba svojcev padlih (umrlih, pogrešanih) vojaških oseb kmalu z novim zakonom in bi se v tem slučaju izplačevanje državnega prispevka ustavilo, kar bi imelo za posledico, da bi ostalo na tisoče potrebnih rodbin krajši ali daljši čas brez vsake preskrbe. Zato naj županstva delujejo na to, da pridejo vdove in sirote čimprej do uživanja zakonitih preskrbnin!

(Dalje prihodnjič.)

O prostovoljnih javnih dražbah, ubožnem odstotku in tozadevni občinski taksi.

(Deželni koncipist V. Polak.)

V domače občinsko področje spadajo po § 28., točka 13, občinskega reda Kranjskega tudi prostovoljne javne dražbe, na katerih se iz prostih rok prodajajo premične stvari ali iz prostih rok v zakup dajejo nepremične.¹⁾ Za svoje posredovanje pri teh prostovoljnih dražbah sme vsaka občina na Kranjskem s sklepom občinskega odbora vpeljati posebno občinsko takso, kakor jo določa točka 5. tarife k taksnemu zakonu z dne 4. maja 1914, dež. zak. št. 13.²⁾

Vrhutega pa pripade od izkupila oziroma zakupnine vseh prostovoljnih javnih dražb občinam po § 31. kranjskega ubožnega zakona z dne 28. avgusta 1883, dež. zak. št. 17 še en odstotek, takozvani ubožni odstotek.³⁾ Namen naslednjih vrst je pogledati ob roki dotičnih postavnih predpisov in razsodb, kako je županstvom ravnati pri prostovoljnih dražbah ter pri odmeri ubožnega odstotka in tozadevne občinske takse.

Predvsem bodi pripomnjeno, da govorita tako ubožni zakon, kakor tudi občinski taksni zakon le o prostovoljnih dražbah ali dražbah iz prostih rok t. j. takih, ki se vrše na zahtevo lastnika tiste stvari, katera naj se izdraži. Na neprostovoljne t. j. prisilne ali izvršilne dražbe (bodisi sodne ali politične eksekucije) ki se vrše proti lastniku na zahtevo upnika odnosno kakega javnega oblastva, (n. pr. županstva) se torej gorenji postavni določbi ne nanašata, vsled česar občina ob eksekutivnih dražbah in ob konkurzih nima pravice terjati niti ubožnega odstotka, niti občinske takse.

Kaj pa je prostovoljna dražba? Po smislu dvornega dekreta z dne 13. decembra 1808, zbirka političnih zakonov, zvezek 31. se prostovoljna javna dražba vrši povsod, koder se k prodaji ene ali več reči na enkrat (na določen čas) povabi več ljudi, ki naj te stvari potom draženja med seboj nakupijo. Prodaje potom ponudbe (oferta) ni smatrati kot javne dražbe. (Rasodba c. kr. upravnega sodišča na Dunaju z dne 7. maja 1880 št. 863, Bud. št. 776.) Od javnih zastavljalic izvršene prodaje zastavljenih predmetov so po svojem bistvu prisilne dražbe. (Upr. sod. 13. I. 1893, št. 100, Bud. 7008.) Od teh vrst prodaja se torej ubožni odstotek in obč. taksa ne sme pobirati.

¹⁾ Po § 24. štajerskega občinskega reda, potem po § 27. koroškega in goriškega občinskega reda spada v domačo občinsko področje le prostovoljna dražbena prodaja premičnin in ne tudi v zakupdaja nepremičnin.

²⁾ Za Koroško glej taksni zakon z dne 2. julija 1884, dež. zak. št. 15. — Za Goriško: zakon z dne 8. oktobra 1905, dež. zak. št. 19.

³⁾ Na Koroškem se pobira istotako en odstotek od vseh prostovoljnih dražb (prim. § 50. ubož. zakona koroškega z dne 22. maja 1886, dež. zak. št. 18). Za Štajersko glej zakon z dne 2. junija 1898, dež. zak. št. 52, po katerem se ima od vsake prostovoljne dražbe premičnin kakor tudi nepremičnin odračuniti 3%, in sicer pripade 1% deželnemu, 2% pa občinskemu ubožnemu zakladu.

Vsaka prostovoljna dražba mora biti od pristojnega oblastva dovoljena. (§ 1. dražbene reda z dne 15. julija 1786 št. 565, zbirke justičnih zakonov. Stvarno pristojna v tem oziru sta c. kr. sodišče odnosno občina (županstvo).

V delokrog sodišč spada po § 269. cesarskega patenta z dne 9. avgusta 1854, drž. zak. št. 208 predvsem: prostovoljna prodaja nepremičnih (posestev), dalje dražba terjatev, ki niso obremenjene z nobeno zastavno pravico, potem dražba na nepremičninah zavarovanih terjatev in pa dražba onih premičnih stvari, ki spadajo v zapuščino, katera še ni prisojena v fidejkomis ali v imovino nedoletnika ali varovanca. Prostovoljna javna dražba (prodaja) nepremičnin, (zemljišč) ki se izvrši brez sodnega sodelovanja ni veljavna. (Razsodba najv. sod. 2. VII, 1908, Rs. VI. 245/8).

Vsaka druga dražba, pri kateri gre za prodajo premičnin ali za v zakupdajo nepremičnin iz prostih rok, spada v samostojni občinski delokrog in je dovoljenje za take dražbe po smislu § 55. obč. reda zaprositi pri županstvu. Glede vprašanja, katero županstvo je v posameznem slučaju pristojno, se bo držati načel upravnega prava. Potemtakem bo za prostovoljno dražbo premičnin kakor tudi v zakupdajo zemljišč prositi pač pri županstvu tiste občine v kateri naj se dražba vrši. Dražba nepremičnin se bo vršila navadno v tisti občini, kjer nepremičnina leži. Predno izda županstvu zaproseno dovoljenje za tako dražbo, mora presoditi, je li v predmetnem slučaju dražba s stališča javnega reda dopustna ali ne. Izključno ceno predmetov, ki se imajo na prostovoljni dražbi prodajati, določi lastnik sam, ali pa od njega izvoljeni cenilec.

Obrazec A.

Prošnja za dovolitev dražbe.

(Kolek 3 K po tarifi k pristojbinskemu zakonu, postavka 43 d.¹⁾)

Slavno županstvo!

Vsled preselitve nameravam del svojega pohištva prodati na prostovoljni javni dražbi. Pošiljam seznam dražbenih predmetov, pri katerih je navedena od mene določena izključna cena in prosim, da se dražba dovoli, javno razglasi in določi rok zanjo tekom 14 dni. Dražba se naj vrši v mojem stanovanju v Dolini št. 6.

Dolina, dne 15. januarja 1917.

Jože Trobec,
čevljar.

¹⁾ Kolkovna pristojbina po cesarski naredbi z dne 28. avgusta 1916, drž. zak. št. 281. Če se ne prosi za razglasitev dražbe, zadostuje kolek 2 K.

Obrazec B.

Št. . . .

Uradna dovolitev dražbe.

Pr. gospod Jožef Trobec, čevljar

v Dolini št. 6.

Na Vašo prošnjo z dne 15. januarja t. l. se Vam nameravana dražba dela Vašega pohištva dovoli. Dražba je določena na dan 26. januarja t. l. ob 9. uri dopoldne v Vašem stanovanju ter tudi javno razglašena.

Županstvo Dolina, dne 17. jan. 1917.

Pečat.

Župan Ž.

Za slučaj, da ima občina vpeljana občinsko takso za opravo razglasov po smislu točke 4. tarife k taksnemu zakonu, je od stranke zahtevati, da to takso takoj plača.

Kako pa se imajo vršiti javne v delokrog občin spadajoče dražbe? V tem pogledu se je ravnati po gorinavedenem dražbenem redu, ki je bil iznova razglašen z dekretom z dne 14. sept. 1815, št. 101 zbirke političnih zakonov in ki je v splošnem še danes veljaven. Iz njega navajam le nekaj važnejših določb:

1. Brez oblastvenega dovoljenja (sodišča ali županstva) se ne sme javno dražbati ničesar.

2. Dražba se mora naprej razglasiti (oklicati), kakor je to v občini v navadi ter se morajo občinstvu naznaniti dražbeni predmeti, njih vrste in tudi kraj, dan in ura dražbe.

3. Če so stvari mnogo vredne, je treba njih bistveno kakovost kratko opisati. Za nepremičnine (glede v zakupdaje) treba objaviti, kje se pred dražbo lahko ogledajo dotične listine.

4. Pri vsakem dražbanju mora biti navzoč oblastveni odposlanec t. j. župan ali od njega postavljen namestnik kot dražbeni komisar.

5. Župan mora paziti na vse, kar se ob dražbanju dogaja, da se s kupci dostojno ravna, da se navzočim na zahtevo pokažejo dražbeni predmeti in se jim dajo potrebna pojasnila. Gledati ima na to, da ravna izklicevalec nepristransko.

6. O dražbi je napraviti poseben dražbeni zapisnik, v katerem morajo biti označeni morebitni posebni dražbeni pogoji, dražbeni predmeti, izklicne cene, imena kupcev in najvišji ponudki.

7. Posle izklicevalca opravlja (v to od župana) pooblaščen izklicevalec.

8. Ob izklicovanju ne sme biti izklicevalec pristranski, ne sme niti skušati, da bi komu kaj naklonil radi posebne nagnjenosti ali drugih namenov, niti ne sme kakemu navzočemu braniti, da bi ponudil kolikor hoče.

Prepovedano je tudi da bi si izklicevalec kupil kaj od tega, kar je v dražbi, bodisi na svoje, ali pa na drugo ime.

9. Nobena stvar se ne sme oddati pod izklicno ceno, ako tega posebej ne dovoli lastnik (razprodajalec).

10. Vse, kar se na dražbi kupi, se mora takoj plačati v gotovini in se prodana stvar pred plačilom ne sme izročiti nikomur.

K javni dražbi mora župan vzeti zapisnikarja in izklicevalca. Vendar pa sme oba slednja posla skupaj opraviti tudi ena in ista oseba. Dalje mora župan paziti na to, da se občini pripadajoči zakoniti prispevki, (ubožni odstotek in event. občinska taksa) dejansko izplačajo.

Na javni dražbi se ne smejo prodajati naslednje stvari: iz inozemstva došlo blago, če še ni kolkovano s carinsko znamko; stvari, ki so izven prometa, n. pr. cerkvene klopi, grobišča itd.; vitrihi, ključi, necimentirana posoda in mere, relikvije, redovi, nenravne slike in pa prepovedane knjige.

Ali je dražba, ki se je vršila brez županskega dovoljenja veljavna ali ne? Po smislu razpisa ministrstva za notranje zadeve z dne 16. februarja 1870, št. 18.599, se iz dejstva samega, da se je kaka dražba vršila brez dovoljenja županstva, še ne more sklepati, da bi bila tista neveljavna. Dražba je tedaj vseeno veljavna, pač pa ima okrajno glavarstvo po dvornem dekretu z dne 13. decembra 1808 razprodajalca radi neizposlovanja potrebnega dovoljenja kaznovati z globo od 50 do 200 K.

Obrazec C.

Št. . . .

Dražbeni razglas.

Od županstva se daje na znanje, da se bo dne 26. januarja t. l. ob 9. uri dopoldne v stanovanju čevljarja Jožefa Trobca v Dolini št. 6, na prostovoljni javni dražbi prodalo nekaj pohištva. Zapisnik dražbenih predmetov z navedbo izklicnih cen je od danes naprej pri podpisnem županstvu vsakomur na vpogled. Kupci se k dražbi vljudno vabijo.

Županstvo Dolina, dne 17. jan. 1917.

Župan Ž.

Pečat.

Obrazec Č.

Dražbeni zapisnik¹⁾

napravljen od županstva v Dolini dne 26. januarja 1917 o priliki prostovoljne javne dražbe pohištva čevljarja J. Trobca v Dolini št. 6.

¹⁾ Dražbeni zapisnik je podvržen kolkovni pristojbini po tarifi k pristojbinskemu zakonu, postavka 79/a/2, in sicer je kolkovati vsako polo s kolkom 2 K. Ta kolek plača razprodajalec. Vrhutega pa imajo izdražitelji premičnin plačati še pristojbino po kolkovni lestvici III.

Dražbena komisija sestoji iz župana Ž. kot voditelja in občinskega tajnika T. kot zapisnikarja (in izklicevalca).

Izdražili so se nastopni predmeti:

1. Pletena vrtna garnitura, cenjena na 60 K, izdražil posestnik P. na 82 K.

2. Stenska ura, cenjena na 30 K, izdražil za 37 K urar U.

3. Omara iz trdega lesa, cenjena na 90 K, izdražil za 112 K zasebnik Z.

4. Stojalo za knjige iz trdega lesa, cenjeno za 30 K, najvišji ponudnik s 36 K zasebnik Z.

Zdražiteljji so celotno kupnino v znesku 267 K takoj položili v roke voditelja dražbe in prevzeli kupljene predmete.

Izkupiček, odštevši zakonite odbitke in pristojbine se je izročil razprodajalcu J. Trobcu.

Zakoniti odbitki:

Ubožni odstotek	2·67 K
Obč. taksa za razglas n. pr.	1— "
" " od dražbe n. pr.	6— "
" " za izklicevalca .	2— "
Kolek za dražb. zapisnik .	2— "
Skupaj	13·67 K

Župan Ž. Zapisnikar T. Razprodajalec T.

Prehajam sedaj k vprašanju glede odmere in pobiranja ubožnega odstotka.

Že v uvodu smo rekli, da pripade od izkupila vseh prostovoljnih dražb občinam odnosno občinskemu ubožnemu zakladu po smislu § 31. točke 3. ubožnega zakona kranjskega en odstotek. Dotično zakonito besedilo slove sicer „eden odstotek izkupila vseh prostovoljnih prodaj“, vendar pa zakonodajalec pri tem ni imel v mislih zgolj „prodaje“ v strogem pomenu besede, marveč tudi one dražbe, na katerih se dajejo nepremičnine v zakup. V nemškem besedilu zakona stoji za slovenski izraz „prostovoljne prodaje“ — „Freiwillige Feilbietungen“. Kar je vsekakor širši pojem od naše besede „prodaja“ in je c. kr. upravno sodišče v nekem slučaju s Koroškega, katerega ubožni zakon (§ 50) ima popolnoma enako besedilo z nemškim tekstom kranjskega ubožnega zakona, z razsodbo z dne 23. 10. 1895, št. 4982, Bud. 8928 izreklo, da je dopuščeno pobirati ubožni odstotek tudi v slučaju, kadar se kaka stvar na prostovoljni javni dražbi daje v zakup. Vsaka občina na Kranjskem kakor tudi na Koroškem je tedaj upravičena zahtevati ubožni odstotek ob vsaki prostovoljni javni dražbi, bodisi da se na dražbi prodaja ali v zakup daje; za nepremičnine (posestva) kakor tudi za premične stvari, in sicer od razprodajalca ozir. vzakupdalca.

Ta odstotek je plačati od vseh v občinskem ozemlju izvršenih prostovoljnih dražb in ne samo od onih, ki so se vršile v „kraju“ kjer je sedež županstva. (Upravno sodišče 9. novembra 1882 št. 2149 Bud. 1553).

Pri dražbi nepremičnin pripade ubožni odstotek tisti občini, v kateri nepremičnine leže, pri dražbi premičnin pa tisti občini, v kateri se dražba vrši. Pri dražbi v gozdu še stoječih dreves pripade ubožni odstotek tisti občini, v kateri se je dražba vršila. (Upr. sod. 12. oktobra 1887, št. 1778, Bud. 3696).

Isto bo seveda veljalo glede dražbe še nepokošene trave in je pristojno v tem oziru županstvo.

V slučaju, da leži zdraženo posestvo v ozemlju dveh ali več občin, je pripadajoči ubožni odstotek porazdeliti med dotične občine po razmerju sveta, kolikor ga leži v vsaki posamezni občini. (§§ 1, 2. ministrskega ukaza z dne 20. avgusta 1885, drž. zak. št. 146).

Ako pride med občinami do spora, kateri izmed njih pripade zakoniti ubožni odstotek, ima v tem vprašanju razsojati politično oblastvo. (Okr. glavarstvo odnosno deželna vlada!) (Upr. sod. 11. novembra 1903, št. 11564, Bud. 2115). V vseh drugih slučajih pa, kadar gre za to, je li plačati ubožni odstotek, dalje kdo in v kolikšnem znesku ga ima plačati, so pristojna razsojati autonomna oblastva, torej občinski odbor in deželni odbor (Upr. sod. 11. maja 1909 št. 4298, Bud. 6737).

Če se v dražbenih pogojih med razprodajalcem in kupcem ni kaj drugega določilo, plača ubožni odstotek razprodajalec, ki je po smislu določbe najvišjega sodišča z dne 30. avgusta 1887, št. 9939 za to plačilo tudi odgovoren.

V naslednjem navajam še nekaj važnih razsodb c. kr. upravnega sodišča glede ubožnega odstotka od izkupička prostovoljnih dražb.

Ubožni odstotek ne zastara, ker je javno-pravna dajatev občini, glede katere v ubožnem zakonu ni posebej določena doba zastaranja (U. s. 25/l. 1899, št. 599, Bud. 12431).

Pravice do zamudnih obresti od ubožnega odstotka občina nima (7 febr. 1911, št. 1326, Bud. 7976).

Ubožni odstotek ima razprodajalec plačati tudi tedaj, če za prostovoljno dražbo ni izposloval potrebnega oblastvenega dovoljenja in če tudi se pri dražbi ni ravnalo po predpisih goričmenjenega dražbenega reda. (18. maja 1893, št. 1749, Bud. 7271).

Ubožni odstotek se mora plačati tudi, če si je kupec odobritev ponudb pridržal in se je kupna pogodba šele pozneje napravila (20. marca 1885, št. 756, Bud. 2464); — nadalje tudi, če se je dražba vršila vsled sodnega izreka na razdelitev skupne lastnine (18. februarja 1905, št. 157, Bud. 3321), — ter se ima odmeriti tudi kupcu, ki je bil prej solastnik iz dražbe ne reči (19. junija 1885, št. 1680, Bud. 2622).

Župan je dolžan skrbeti za to, da dobi občina pripadajoči ji ubožni odstotek. Pri tistih dražbah, ki so se vršile s sodelovanjem županstva, je od izkupička ubožni odstotek kar na mestu odšteti, kakor tudi kolek za dražbeni zapisnik in pa dotične občinske takse. (Glej primer zgoraj.) Glede prostovoljnih dražb

voljnih dražb, pri katerih je sodelovalo sodišče, pa se ravnajo sodne oblasti po ukazu pravosodnega ministrstva z dne 6. oktobra 1889, št. 57 ukaznega lista, izdanega na sodišča na Moravskem in Šleskem. Po tem ukazu imajo sodni odposlanci zakoniti ubožni odstotek od izkupila dražbe odšteti in izročiti občinskemu ubožnemu zakladu le pri prostovoljnih dražbah premičnin; pri dražbah nepremičnin pa so sodišča le dolžna dotični občini naznaniti izvršeno dražbo, koliko se je izkupilo, kdo je razprodajal in kdo je kupil.

Za slučaj, da županstvo ubožnega odstotka ni prejelo takoj pri dražbi oziroma če se je dražba vršila sploh brez njegovega dovoljenja, bo pri izterjanju postopati takole:¹⁾ Kjer se v občini izvrši kaka prostovoljna dražba, kakor je zgoraj obrazložena, naj županstvo poižve potrebne podatke, ako mu niso že itak znani, potem pa predloži v sklepanje občinskemu odboru. Njegov sklep, s katerim se nalaga plačilo ubožnega odstotka, naj se glasi približno:

„I. I. je na javni prostovoljni dražbi dne . . . prodal (v zakup dal) N-ovo posestvo v M. in izkupil vsega skupaj . . . K . . . h.“

Od tega izkupila je dolžan po § 31/3 ubožnega zakona kranjskega z dne 28. avgusta 1883, dež. zak. št. 17, občini B. plačati ubožni odstotek v znesku . . . K . . . h“.

O tem sklepu je pismeno z dostavnico obvestiti zavezanca s pristavkom, da je zoper sklep po § 91. obč. reda potom županstva dopustna pritožba na deželni odbor tekom 14 dni po obvestitvi.

Če se zavezanec v odprtem roku ne pritoži, postane sklep občinskega odbora pravomočen in bo zahtevani znesek izterjati s politično eksekucijo, če zavezanec noče plačati prostovoljno.

Kar se tiče občinske takse za prostovoljno dražbo premičnin in za prostovoljno vzakupdajo nepremičnin, ki jo sme, kakor je bilo že v uvodu povedano, vpeljati vsaka občina na Kranjskem, znaša tista glasom točke 5. tarife k taksni postavi 2% izkupila ali zakupnine, najmanj pa 5—10 K za vsakega pol dne oziroma za dražbe, ki se vrše izven okrožja 4 km od županstva, po 2 K za vsakega pol dne. Tudi za izklicevalca se more določiti posebna taksa

V onih občinah, kjer te takse niso uvedene, je seveda županstvo ne sme pobirati.

¹⁾ Iz okrožnice dež. odbora kranjskega z dne 11. januarja 1911 št. 20.509.

od 1—3 K za vsakega pol dne oziroma pri dražbah, oddaljenih nad 4 km od županskega sedeža po 50 h več. Te takse je smatrati predvsem kot plačilo občini za sodelovanje županstva pri goriomenjenih dražbah, pa tudi kot vir občinskih dohodkov.

Samoposebi umevno je tudi, da takse občina ni upravičena pobirati za prostovoljne sodne dražbe, t. j. tiste, pri katerih sodeluje sodišče.

Občinska taksa za prostovoljne dražbe se mora plačati, če ne prej, najkasneje ob uradovanju. Županstvo naj tedaj ob koncu dražbe skupno z drugimi odbitki odtegne od izkupila tudi dotično občinsko takso. (Glej primer v gorenjem dražbenem zapisniku!)

Kdor se posluži taksi podvržene pravice brez dovoljenja (sodelovanja) občinskega urada, plača v tem slučaju takso v dvojnem znesku (§ 4. taksnega zakona). Županstvo je torej po navedenem besedilu zakona upravičeno zahtevati od razprodajalca tozadevno občinsko takso v dvojnem znesku, če se je prostovoljna dražba premičnin odnosno prostovoljna vzakupdaja nepremičnin izvršila brez dovoljenja in sodelovanja županstva.

Kako pa se v danem slučaju odmeri občinska taksa za prostovoljne dražbe? Po točki 5. tarife k taksni postavi gresta občini 2% izkupila ali zakupnine. Če pa račun pri dražbi pokaže, da določena 2% izkupila ne dosegata najmanjšega v tarifi postavljenega zneska, ki ga ima občina vpeljane, pa ima kot taksa za prostovoljne dražbe veljati dotični najmanjši znesek. Vzemimo slučaj iz naše zgoraj opisane dražbe. Občina ima na pr. kot tozadevno takso določen najmanjši znesek 6 K za vsakega pol dne. 2% celega izkupila 267 K je 5 K 34 vin. (2·67×2), torej manj kot 6 K, vsled česar velja v tem slučaju kot taksa dotični najmanjši določeni znesek. Če bi se pa pri dražbi izkupilo na pr. 350 K, bi bila 2% od tega 7 K, torej več, kot najmanjša, občini pripadajoča taksa in se ima zato odmeriti taksa po 2%.

Zastale takse se izterjujejo s postavnimi prisilnimi sredstvi¹⁾ po določbah § 84. občinskega reda (§ 4. taksnega zakona).

Pritožbe proti odmeri taks se morajo vložiti v 14 dneh po obvestitvi na občinski odbor in proti odločbam tega v enakem roku na deželni odbor, in sicer vselej potom županstva (§ 6. taksnega zakona).

Takse za prostovoljne dražbe, ki se tri leta po tem, ko so se imele plačati, niso izterjale, zastarajo (§ 7. taksnega zakona).

¹⁾ Glej članek v 1. in 2. številki „Občinske Uprave“ 1. 1916 „Izterjavanje denarjev od občanov za javne občinske potrebe“.

Iz deželnega odbora.

Deželne doklade. L. 1917 se bodo pobirale deželne doklade k direktnim davkom in užitnini v dose-danji meri, seveda začasno do končnoveljavnne ustavne določitve. Naklada na pivo se letos ne bo pobirala, ker prejme dežela za to posebno odškodnino.

Deželni odbor in V. avstrijsko vojno posojilo. Deželni odbor je podpisal imenom dežele Kranjske 1.000.000 K V. avstrijskega vojnega posojila. Vsega skupaj je doslej podpisal deželni odbor 4.700.000 K vojnega posojila.

Oddaja sadnega drevja. Letošnjo spomlad se bo oddalo iz deželne drevesnice v Mokricah na Dolenjskem okrog 6000 visokodebelnih jabolk, 2000 cepljenih domačih češpelj in 200 pritličnih hrušk, breskev in marelic. Drevje iz te drevesnice je namenjeno predvsem za krški okraj in bližnje občine iz novomeškega okraja. Za bližnje občine se bo drevje oddajalo na licu mesta v drevesnici v Mokricah, za oddaljene pa tudi v Kostanjevici, Št. Jerneju in Leskovcu. Drevje se po železnici ne bo pošiljalo, temveč bodo naročniki morali ali priti sami po nje ali pa poslati po nje. Naročbe za drevje sprejema deželni odbor in sicer najkasneje do 15. februarja 1917. Drevesa I. vrste se bodo oddajale po 1 K 50 h, II. vrste pa po 1 K 20 h.

Tudi iz vrta v Črnomlju, ki ga je deželni odbor vzel v oskrbo se bo spomladi oddala večja množina cepljenega sadnega drevja in sicer jablan, hrušk, češenj in breskev. Drevje iz te drevesnice, ki je namenjena v prvi vrsti za črnomaljski okraj, se naroča pismeno pri „Upravi deželnega vrta v Črnomlju“ in sicer najkasneje do zadnjega februarja 1917. Cena drevju I. vrste 1 K 20 h, II. vrste po 1 K. Ob oddaji dreves t. j. na praznik sv. Jožefa in nedeljo pred praznikom se bodo vršila tudi predavanja o saditvi mladega drevja in sadjarstvu sploh.

Pobiranje nad 100 % občinskih doklad na Kranjskem v l. 1916. Ker v sedanjih izrednih razme-

rah deželni zbori niso sklicani in se prošnje nekaterih kranjskih občin sa dovolitev pobiranja nad 100 % občinskih doklad za l. 1916 tedaj niso mogle, kakor to zahteva § 79. obč. reda, predložiti deželnemu zboru, sklenil je deželni odbor v seji dne 18. aprila 1916, enako kakor v l. 1915, da se vsem občinam, ki za to prosijo, provizorno dovoli pobiranje nad 100 % doklad proti naknadnemu odobrenju dež. zbora.

Na podlagi tega sklepa, ki je dobil Najvišjo sankcijo dne 4. decembra 1916, dovolile so se za l. 1916 naslednjim 21 občinam nad 100 % doklade na vse direktne, dokladam podvržene davke in sicer:

Bukovje 160 %; Čelje 186 %; Čeplje 145 %; Dol 153 %; Dolenja Podgora 188 %; Goče 130 %; Jablanica od udeležencev vodovoda po davčnih občinah Jasen 170 %, Vrbovo 146 %, po vaseh Vrbica 130 %, Kuteževo 165 %; Košana od udeležencev vodovoda po davčni občini Košana 125 %; Planina po davčni občini Gorenja Planina 122 %; Postojna po davčni občini Postojna 190 %; Radence po davčni občini Radence 109 %, po davčni občini Sodevce 137; Raka od udeležencev vodovoda 262 %; Semič po vasi Osojnik 125 %; Slap 120 %; Sv. Križ pri Svibnjem po davčnih občinah Sv. Križ 158 %, Sv. Jurij 118 %; Šmihel pri Postojni po davčnih občinah Nadanjeselo in Narin 120 %, po davčni občini Kal od udeležencev vodovoda 225 %, od drugih 109 %, po davčni občini Starasušica od udeležencev vodovoda 156 %; Špitalič 130 %; Trnovo po davčnih občinah Trnovo 122 %, Vel. Bukovica 136 %, Mala Bukovica 129 %; Vrabče po davčnih občinah Vel. Polje 167 %, Griže 137 %; Vrhnika po davčnih občinah Vrhnika 150 %, Verd 128 %, od udeležencev vodovoda na Stari Vrhniki 220 %, od hišnih posestnikov vasi Bevke 145 %, od ostalih občanov 120; Žiri 160 %.

Vprašanja in odgovori.

1. Cestni okrajni odbor v R.

Vprašanje:

Cestar I. I. prejema od okrajnega cestnega načelnika denar za plačevanje pomožnih cestnih delavcev, voznikov gramoz a i. t. d. Prejem denarja potrjuje s pobotnicami.

Ali se morajo te pobotnice kolkovati ali ne?

Odgovor:

Pobotnice cestarjev, s katerimi se potrjuje prejem mezd za pomožne cestne delavce i. t. d., so uradne po-

botnice o stroških, izdanih na račun cestnega okrajnega odbora, in vsled tega v zmislu pristojbinske tarifne postavke 48 e kolka proste.

2. Županstvo F.

Vprašanje:

Kako je s plemensko živino in živino za rabo? Ali je nakup teh živali prost? V koliko sodelujejo, odnosno imajo pravico sodelovati zaupniki, ki naku-pujejo klavno živino?

Odgovor:

Vprašanje glede prometa z govejo živino ob času vojske smo obdelali že v 3. številki lanskega letnika „Občinske uprave“. Nakup plemenske živine ter živine za rabo ni sicer popolnoma prost kot pred vojsko, je pa popolnoma neodvisen od zaupnika. Kdor hoče kako žival kupiti, mora imeti potrdilo od svojega županstva, da bo žival služila v resnici za pleme ali rabo. To potrdilo mora občinski predstojnik kraja, kjer se je žival kupila, ob izdaji živinskega potnega lista odvzeti in ga poslati najbolje naravnost deželni komisiji za ureditev prometa z živino v vojvodini Kranjski v Ljubljani.

3. Žup. obč. S.

Vprašanje:

Cestni okrajni odbor tirja od občine povračilo stroškov, ki jih je imel za postavljanje snežnih drogob ob deželni cesti v občini.

Ali je občina dolžna plačati dotične stroške, četudi so se postavili snežni drogovi brez vednosti županstva?

Odgovor:

Po zmislu § 13. cestnega zakona z dne 21. februarja 1912, dež. zak. št. 22 iz leta 1913, je občina vsekakor dolžna pripravljati in postavljati potrebne snežne drogove ob deželnih cestah na mestih, katera ji označi cestni okrajni odbor. To delo mora občina preskrbeti kot naturalno delo.

Cestni okrajni odbor sme sam pripraviti in postaviti snežne drogove le, če tega ne stori občina kljub naročilu cestnega okrajnega odbora. Če je torej cestni

okrajni odbor postavil snežne drogove brez poprejšnega naročila županstvu ali celo brez vednosti županstva, ni občina dolžna povrniti tozadevnih stroškov; občina bi namreč mogla ugovarjati zahtevi cestnega okr. odbora, češ, da bi bila sama dobila in postavila snežne drogove po nižji ceni nego jih je preskrbel cestni okrajni odbor.

4. Žup. Št. V. n. Lj.

Vprašanje:

Občan N. N. se je civilno poročil z I. I. v Zürichu v Švici. Živel je 3 mesece z ženo skupaj, nato sta se sodnijsko ločila. On je že nad 13 let v Švici.

Ali ima v Švici civilno poročena žena pravico do domovinstva v moževi domovni občini, četudi sta bila le civilno poročena in potem sodnijsko ločena?

Odgovor:

Po § 7. domovinskega zakona z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105, pridobi zakonska žena domovinstvo v oni občini, v katero je mož pristojen.

Glasom razsodb upravnega sodišča velja to tudi za slučaj, ako sklene domačin v inozemstvu po tamošnjih postavah veljaven zakon, bodisi z inozemko ali z domačinko.

V Švici je civilna poroka zaročencev obvezna; ta se mora skleniti pred morebitnim cerkvenim blagoslovljenjem zakona.

Po § 11. gori omenjenega zakona iz leta 1863. ostanejo zakonske žene pristojne v ono občino, v kateri so imele domovinsko pravico v času sodnijske ločitve ozir. razdružitve.

Razno.

Oskrbovalnina v deželni blaznici na Studencu pri Ljubljani. Deželni odbor je določil dogovorno s c. kr. deželno vlado v Ljubljani oskrbovalnino v deželni blaznici v I. 1917 za osebo na dan v I. razredu z 10 K, v II. razredu s 7 K in v III. razredu s 3 K.

Oskrbovalnine v občin javnih bolnišnicah na Kranjskem za I. 1917. C. kr. deželna vlada je določila dogovorno z deželnim odborom oskrbovalnine v javnih bolnišnicah na Kranjskem v I. 1917 za osebo na dan tako-le:

Deželna bolnišnica (s porodišnico) v Ljubljani: I. razred 15 K, II. razred 10 K in III. razred 4 K;

Cesarja Franc Jožefa občinska bolnišnica v Krškem: II. razred 7 K in III. razred 3 K.

Cesarice Elizabete ženska bolnišnica v Novem mestu: I. razred 10 K, II. razred 7 K in III. razred 3 K;

Cesarja Franc Jožefa I. okrožna bolnišnica v Postojni: II. razred 7 K in III. razred 3 K.

Božičnica vojnim vdovam in sirotam. Na razna vprašanja tako od strani županstev kot tudi župnih uradov, kedaj se bodo delila božična darila vdovam in sirotam, naznanjamo, da se razdelitev izvrši — kot smo poizvedeli — v drugi polovici januarja ali vsaj v prvih dneh februarja. Vsa ta akcija da mnogo dela. Treba je nabirati darove ter imeti izkaze vseh potrebnih vdov in sirot. Teh se pa iz cele dežele ne da dobiti, zlasti pri teh razmerah, kar v par dneh. Za božično darilo se bodo letos dajali — kot je bilo povedano že v tozadevnih oklicih — čevlji. Če so pa vdove in sirote s čevlji že preskrbljene, podelilo se jim bo primerno denarno darilo, da si s tem nabavijo drugih potrebnih stvari. Na želje nekaterih, da naj bi se delilo kot darilo tudi razno drugo blago kot obleka itd. se vojnosirotni odbor pač ne bo mogel ozirati, ker se prvič razno blago težko dobi in drugič bi pa bile želje tako različne, da bi se akcija sploh ne mogla izpeljati.

Okrajni poskusni vrt in okrajno drevesnico v Črnomlju, ki sta za povzdigo kmetijstva, zlasti še za povzdigo belokranjskega sadjarstva velike važnosti, je prevzela dežela Kranjska v svojo oskrbo. Vrt in drevesnico bo upravljala lokalni vrtni odbor, v katerem je občina Črnomelj zastopana po treh članih. Poleg teh se je pritegnil v odbor še deželni poslanec Mihelčič ter okrajni gozdar J. Knez, ki je že dosedaj požrtvovalno in uspešno deloval pri okrajnem vrtu.

Odlikovani občinski funkcionarji na Kranjskem. Pri zadnjem odlikovanju so dobili odlikovanja na Kranjskem sledeči župani in drugi občinski funkcionarji: dr. Ivan Tavčar, župan ljubljanski, in dr. Karol Triller, podžupan ljubljanski, vojni križec za civilne zasluge II. razreda; magistratni svetnik Janko Bleiweis vitez Trsteniški ter magistratni svetnik Evgen Lah viteški križec Franc Jožefovega reda; Franc Arh, župan v Boh. Bistrici, Avgust Belec, župan na Rakeku, Janko Grašek, obč. svetovalec v Kamniku. Franc Križaj, obč. svetovalec v Št. Petru, Henrik Medved, župan pri sv. Križu, Alojzij Mihelčič, župan in dež. poslanec na Lokvici, Franc Oblak, župan na Viču pri Ljubljani, Franc Orel, župan v Mengšu, Adolf Pauser, obč. svetovalec v Novem Mestu, Mirko Perharc, župan in dež. poslanec v Vipavi, Leopold Punčuh, župan in nadučitelj v Zg. Logatcu, Karl Šebenik, magistratni nadoficijal v Ljubljani, Anton Turk, župan v Prečni. Anton Uršič, župan v Št. Vidu pri Vipavi, Ivan Volc, mestni nadrevident v Ljubljani, Blaž Zabret, župan v Predosljah, Ivan Zakotnik, župan v Zg. Šiški in Jožef Zurec, župan in deželni poslanec v Kandiji, vojni križec za civilne zasluge III. razreda; Peter Jereb, občinski tajnik v Litiji vojni križec za civilne zasluge IV. razreda; Ferdinand Pollak, župan v Kranju, takse prost naslov cesarskega svetnika; Vilhem Führer, vitez pl. Heimdorf, obč. odbornik v Kočevju, Jožef Hafner, župan v Škofji Loki, Franc Trdina, ravnatelj mestnega knjigovodstva, zlat zaslužni križec s krono; Franc Ahačič, župan v Trziču, Franc Huč, župan v Trebnjem, Filip Kavčič, župan v Hrenovicah, Franc Rus, župan in nadučitelj na Bledu, zlat zaslužni križec; Anton Bajuk, župan v Drašičih, Franc Kogej, župan v Motniku, Ivan Kolenc, župan v Kolovratu, Tomaž Koprivec, župan v Zagorju ob Savi, Anton Koritnik, župan v Cerkljah, Matija Michitsch, župan v Selih, Ivan Petkovšek, župan v Hotederšici, Miha Rade, župan v Starem Trgu, Franc Rus, župan na Logu, Jožef Trobec, župan v Črnem Vrhu nad Polhovim Gradcem, Jožef Virant, župan v Vel. Laščah in Ivan Wuchse, župan v Koprivniku (Kočevsko), srebrn zaslužni križec s krono.

Kako se ravna z obrabljenimi in poškodovanimi bankovci? Obrabljene in poškodovane bankovce po 1 K, ki jih je decembra meseca 1916 izdala avstro-

ogrška banka, naj se zamenja in sicer bankovce, ki so samo obrabljeni ali pa slučajno poškodovani pri avstro-ogrski banki ali pa pri javnih blagajnah n. pr. pri davčnih ali poštnih uradih, pri finančni deželni blagajni i. t. d., druge bankovce pa, ki niso namenoma poškodovani, ali pa bankovce, ki niso več celi, pri c. kr. avstro-ogrski banki. Pri tem veljajo sledeči predpisi:

Za bankovce, ki so samo obrabljeni in vsled tega neporabni, se dobi cel znesek.

Za bankovce ki so le slučajno poškodovani, n. pr. če so politi s tinto, z barvo, z oljem ali s kako drugo maščobo, se dobi tudi cel znesek, vendar samo tedaj, če brez dvoma bankovci niso ponarejeni. Če so pa bankovci tako zelo poškodovani, da se dvomi, ali so pristni, ali pa ponarejeni, se jih pošlje na Dunaj, v centralno blagajno, kjer se jih preišče ali so pristni ali ne. Tistemu pa, ki jih hoče zamenjati, se da potrdilo, da je oddal poškodovane bankovce.

Za neporabne bankovce, ki so pristni, a namenoma poškodovani, to so n. pr. bankovci, ki so popisani, prebarvani, bankovci, na katerih se nahaja štampilija i. t. d. se plača cel znesek; odtegne se le 5 h pri vsakem bankovcu za tiskarske stroške.

Za bankovce, na katerih manjkajo posamezni deli, se ne dobi celega zneska, marveč se odtegne primeren del: čim več bankovca manjka, tem več se tudi odtegne. Če stranka ni zadovoljna z zneskom, ki se ji ga hoče izplačati, se mora poslati bankovec na Dunaj, da se tam določi znesek. Stranka pa to lahko zahteva samo tedaj, dokler še ni sprejela denarja in ni bankovec preluknjan.

Listnica upravnništva in uredništva.

Vsem naročnikom, ki za l. 1916 do novega leta naročnine še niso poravnali, smo z novim letom poslali opomine. Kot se je sedaj konstatiralo so se v nekaterih slučajih denarne pošiljatve in naši opomini na poštni poti križali. Za te seveda opomini ne veljajo, druge naročnike pa prosimo, če tega dosedaj še niso storili, da naročnino čimprej poravnajo.

Današnji številki prilagamo položnice in prosimo naročnike, da se jih poslužijo za plačilo naročnine za letošnje leto.

V prihodnji številki bomo nadaljevali dr. Mohoričev članek „Občinsko posredništvo.“ Razpravo samo smo z lanskim letnikom zaključili, v prihodnjih številkah pa prinesemo vspešno tiskane tozadevne zakone vseh slovenskih dežel z osnovnim državnim zakonom. Zakone bomo ponatisnili vsled tega, da bo razprava celotna in bo vsak naročnik imel pri rokah poleg navodnika tudi zakon. Važna je ta razprava zlasti radi tega, ker se je pisatelj oziral na vse slovenske pokrajine. Poleg kranjskih županov dobe v njej navodil tudi štajerski, goriški in koroški. Poslednji bodo imeli v tej razpravi koroški deželni posredniški zakon v slovenskem prevodu.